

การวิเคราะห์การใช้การผูกมัดเพื่อการบำบัดผู้ป่วยที่มีพฤติกรรม
รุนแรงในโรงพยาบาลจิตเวช

นางสาว วัลลภา เขยบัวแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-328-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015806

T 1 ๑ ๖ 1 ๑ 4 ๖ ๙

AN ANALYSIS OF THE USE OF THERAPEUTIC PHYSICAL
RESTRAINT OF VIOLENT PATIENTS IN PSYCHIATRIC HOSPITALS

Miss Wallapa Chaibourkeaw

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์การใช้การผูกมัดเพื่อการนำมัดผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงในโรงพยาบาลจิตเวช

โดย

นางสาว วัลลภา เขยบัวแก้ว

ภาควิชา

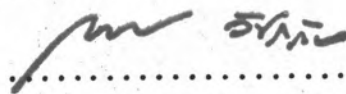
พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

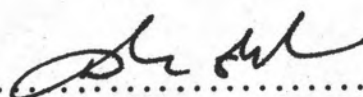
รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์

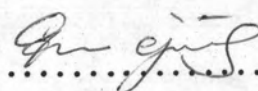

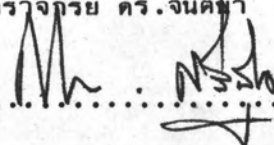
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

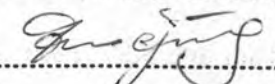

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข)

วัลลภา เขยบัวแก้ว : การวิเคราะห์การใช้การผูกมัด เพื่อการบำบัดผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง
ในโรงพยาบาลจิตเวช (AN ANALYSIS OF THE USE OF THERAPEUTIC PHYSICAL
RESTRAINT OF VIOLENT PATIENTS IN PSYCHIATRIC HOSPITALS) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.จินตนา บุญพันธ์ุ. 137 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้การผูกมัดเพื่อการบำบัดในผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง และวิเคราะห์การดำเนินงานของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการใช้การผูกมัดเพื่อการบำบัดกลุ่มตัวอย่างคือ แพทย์ประวัติของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่ได้รับการผูกมัดเพื่อการบำบัดในโรงพยาบาลจิตเวช 4 แห่ง ซึ่งมีการผูกมัดเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ศึกษาแต่ละ 2 สัปดาห์ จำนวน 257 ครั้ง และพยาบาลวิชาชีพทุกคนที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูลและแบบสอบถาม ซึ่งมีความตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.79 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่ได้รับการผูกมัดเพื่อการบำบัด ส่วนใหญ่เป็นหญิง ใสด อายุอยู่ในช่วงผู้ใหญ่ตอนต้น ไม่มีรายได้ และรายได้ไม่พอใช้ ไม่ศึกษาเสพติด เป็นโรคจิตเภท เหตุการณ์ที่ผู้ป่วยเผชิญก่อนการผูกมัดส่วนใหญ่ คือ ระบุชัดเจนนไม่ได้ อาการนำทางจิตเวช คือ ควบคุมตัวเองไม่ได้
2. พฤติกรรมของผู้ป่วยก่อนการผูกมัดที่พบมากที่สุดคือ ทำอันตรายผู้อื่น ขณะผูกมัดมือ เอะอะ ไวยวายคำทอ ส่วนพฤติกรรมก่อนการปลดปล่อยคือ ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น การพยาบาลที่ได้รับการผูกมัดส่วนใหญ่ บุคลากรให้ผู้ป่วยได้ระบายความคับข้องใจ ขณะผูกมัดให้ยา PRN ตามแผนการรักษา
3. การผูกมัดเพื่อการบำบัดส่วนใหญ่คือ มัดมือและเท้าทั้งสองข้างยึดกับเตียง เมื่อผู้ป่วยสงบลงแล้วจึงปลดปล่อยเป็นอิสระทุกส่วน จะระยะเวลาที่ใช้ในการผูกมัด เฉลี่ยครั้งละ 5 ชั่วโมง 33 นาที เมื่อจำแนกตามเพศและอายุ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ส่วนใหญ่พยาบาลหัวหน้าเวรเป็นผู้สั่งการผูกมัด และสั่งการปลดปล่อย ช่วงเวลาที่มีการผูกมัดเกิดขึ้นส่วนใหญ่ คือ เวรเช้า รองลงมาคือ บ่ายและดึก ตามลำดับ
5. คะแนนเฉลี่ยของความเหมาะสมของการดำเนินงานของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการใช้การผูกมัดเพื่อการบำบัด โดยส่วนรวมคือร้อยละ 63.5 ซึ่งเมื่อเทียบตามเกณฑ์อยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล คะแนนเฉลี่ยในขั้นประเมินปัญหา และปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับต่ำ ส่วนในขั้นวางแผน และประเมินผลการพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง

ภาควิชา ..... การพยาบาลศึกษา .....
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล .....
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิสิต ..... 16/01/16 .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ....

WALIAPA CHAIBOURKEAW : AN ANALYSIS OF THE USE OF THERAPEUTIC
PHYSICAL RESTRAINT OF VIOLENT PATIENTS IN PSYCHAIITRIC NOSPITALS.
THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 137 PP.

The purposes of this thesis were to analyze data related to therapeutic physical restraint and the nursing intervention regarding to the use of therapeutic physical restraint. Research sample consisted of records of psychiatric violent patient who received therapeutic physical restraint during 2 weeks of study period in 4 psychiatric hospitals and 103 professional nurses who took care of restraint patients. The research instruments were a coding sheet and a questionnaire which were tested for content validity, the reliability of questionnaire was 0.79. The major findings were as followed.

1. The restraint patients more likly to be women, single, young adult poor without drug addiction, and diagnosed schizophrenia. The events before applying physical restraint could not be identified, and the precipitating sign was that the patients could not control themselves.

2. The majority of patients' behavior before the restraint peroid was verbal aggression and before freeing from restraint was being no harm to self and others. The nursing intervention before restraining the patients was using verbal intervention and that during the time of restraint period was giving medication.

3. Restraints employed the most were using cloth wrist and ankle cuffs that bucked to the bed with straps, and they were removed after the patients were calm down. Restraints lasted a mean of 5 hour 33 minutes. There were no significant different between means of restraining period of the patients with defferent age and sex.

4. Most of times incharge nurses prescribed the application and releasing the restraints. Restraints occured the most frequent in the morning shift and the least in the night shift.

5. The mean of total scores of nursing intervention regarding the use of therapeutic physical restraint was 63.5 percent which was in the low level. When considering the mean scores in each phase of the nursing process, the mean of the assessment and the implementation phases were in the low level where as the mean of the orther phases were in the middle level.

ภาควิชา ..... การพยาบาลศึกษา
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต ..... *นิติต*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *จันทนา*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้ให้ความรู้ แนวคิด
คำแนะนำ และช่วยแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
ในเจตนา และความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติเรก ศรีสุขโข ที่กรุณาให้คำ
แนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัยด้วยความกรุณาและสนใจเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล
พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลสวนปรุง โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่น โรงพยาบาลประสาท-
สงขลา และโรงพยาบาลสมเด็จพระยา ที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ
ตอบแบบสอบถาม และพยาบาลวิชาชีพที่กรุณาตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณ คุณเล็ง ศรีทะ ที่อำนวยความสะดวกทุกประการในการทดลองใช้เครื่องมือ
วิจัย และคุณโกสุม เศรษฐราชวงศ์ ที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา คุณสุรศักดิ์ ศษภักดี พี่และหลานทุกคนที่
ให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

วัลลภา เขยบัวแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
 บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	7
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	76
ผลการวิจัย	78
อภิปรายผลการวิจัย	82
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	98
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
ประวัติผู้เขียน	124

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่ได้รับการผูกมัดเพื่อการ บำบัด จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษาและ รายได้	54
2	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่ได้รับการผูกมัดเพื่อการ บำบัด จำแนกตามสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ได้แก่ ชนิดของยา เสพติด การวินิจฉัยโรค ประวัติการ เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลจิตเวช อาการสำคัญเมื่อมารับการรักษาในโรงพยาบาล ลักษณะนิสัยส่วนตัวและ ประวัติการได้รับการผูกมัดเพื่อการบำบัด ขณะรับการรักษาในโรงพยาบาล ครั้งนี้	56
3	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงที่ได้รับการผูกมัดเพื่อการ บำบัด จำแนกตามสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ได้แก่ ประวัติการ รักษาตัวในโรงพยาบาลจิตเวช อาการสำคัญเมื่อมารับการรักษาใน โรงพยาบาล ลักษณะนิสัยส่วนตัวและประวัติการได้รับการผูกมัดเพื่อการ บำบัด ขณะรับการรักษาในโรงพยาบาลครั้งนี้	57
4	จำนวนและร้อยละของ เหตุการณ์ที่ผู้ป่วย เหยื้อและอาการนำทาง จิตเวชก่อน ได้รับการผูกมัดเพื่อการบำบัด	59
5	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อนได้รับการผูกมัดเพื่อการ บำบัด จำแนกตาม เพศของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง	60
6	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะได้รับการผูกมัดหือ การบำบัด จำแนกตาม เพศของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง	61
7	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมก่อนการปลดปล่อย จำแนกตาม เพศของ ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง	62
8	จำนวนและร้อยละของการพยาบาลที่ผู้ป่วยได้รับก่อนการผูกมัดเพื่อการ บำบัดและขณะได้รับการผูกมัดเพื่อการบำบัด	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	จำนวนและร้อยละของลักษณะการผูกมัด เพื่อการบำบัดโดยส่วนรวม จำแนกตาม เพศของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง	64
10	จำนวนและร้อยละของวิธีการปลดปล่อยผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง จากการผูกมัด เพื่อการบำบัด	65
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตัดสินใจสั่งการผูกมัด และสั่งการปลดปล่อยผู้ป่วย จากการผูกมัด เพื่อการบำบัด	66
12	จำนวนและร้อยละของการใช้การผูกมัด เพื่อการบำบัดในผู้ป่วยที่มี พฤติกรรมรุนแรง จำแนกตามช่วง เวลา	67
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระยะ เวลาที่ใช้ในการผูกมัดของผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง เพศชายและเพศหญิง	68
14	จำนวนและร้อยละของการใช้การผูกมัด ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐานของระยะ เวลาที่ใช้ในการผูกมัด จำแนกตามช่วงอายุของ ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง	69
15	ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระยะ เวลาที่ใช้ในการ ผูกมัดผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรงในผู้ป่วยที่ช่วงอายุต่างกัน	70
16	จำนวนและร้อยละของจำนวนครั้งของอันตรายที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยและ เจ้าหน้าที่ ขณะใช้การผูกมัด เพื่อการบำบัด	72
17	คะแนนเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบสอบถาม ค่าเนื้องานของพยาบาลวิชาชีพ เกี่ยวกับการ ใช้การผูกมัด เพื่อการบำบัด ผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมรุนแรง	73
18	ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการ ค่าเนื้องานของพยาบาลวิชาชีพ เกี่ยวกับการ ใช้การผูกมัด เพื่อการ บำบัด จำแนกตามขั้นตอนกระบวนการพยาบาล	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของคะแนนการดำเนินงาน ของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการใช้การผูกมัดเพื่อการบำบัด จำแนกตาม ขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล	75

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 จำนวนครั้งของการใช้การผูกมัด เพื่อการบำบัดในผู้ป่วยที่มีพฤติกรรม
รุนแรง จำแนกตามช่วงเวลา .....

71